

Jaarverslag betreffende de werking van het Transparantieregister
2016

**Ingediend door de secretarissen-generaal
van het Europees Parlement en de Europese Commissie**

bij

mevrouw Sylvie Guillaume, ondervoorzitter van het Europees Parlement
en
de heer Frans Timmermans, eerste vicevoorzitter van de Europese
Commissie

Zoals vastgelegd in **paragraaf 28 van het Interinstitutioneel Akkoord (IIA) over het Transparantieregister**, vastgesteld op 16 april 2014 (als gezamenlijk instrument voor het Europees Parlement en de Europese Commissie), wordt in dit jaarverslag de werking van het Transparantieregister in 2016 uiteengezet.

Dit verslag bevat statistieken over de werking van het Transparantieregister in de periode januari t/m december 2016, alsook een beschrijving van de activiteiten van het Gezamenlijke secretariaat van het Transparantieregister, met name wat betreft het waarborgen van een zo hoog mogelijke kwaliteit van de gegevens en het vergroten van de bekendheid van het instrument.

Inhoud

I. Inleiding

II. Stand van zaken van het Transparantieregister

Statistieken betreffende nieuwe registranten in 2016

III. Activiteiten van het Gezamenlijke secretariaat van het Transparantieregister

1. Monitoring van de gegevens in het Transparantieregister

1.1. Kwaliteitscontroles

1.2. Signaleringen

1.3. Klachten

2. Begeleiding en bewustmaking

IV. Conclusie

In het verslag gebruikte afkortingen:

EP = Europees Parlement

EC = Europese Commissie

EU = Europese Unie

SGR = Secretariaat-generaal van de Raad

IIA = Interinstitutioneel Akkoord

IT = Informatietechnologie

JTRS = Gezamenlijk secretariaat van het Transparantieregister

MEP = Lid van het Europees Parlement

NGO = Niet-gouvernementele organisatie

Register = Transparantieregister

Website Transparantieregister: <http://ec.europa.eu/transparencyregister>

I. INLEIDING

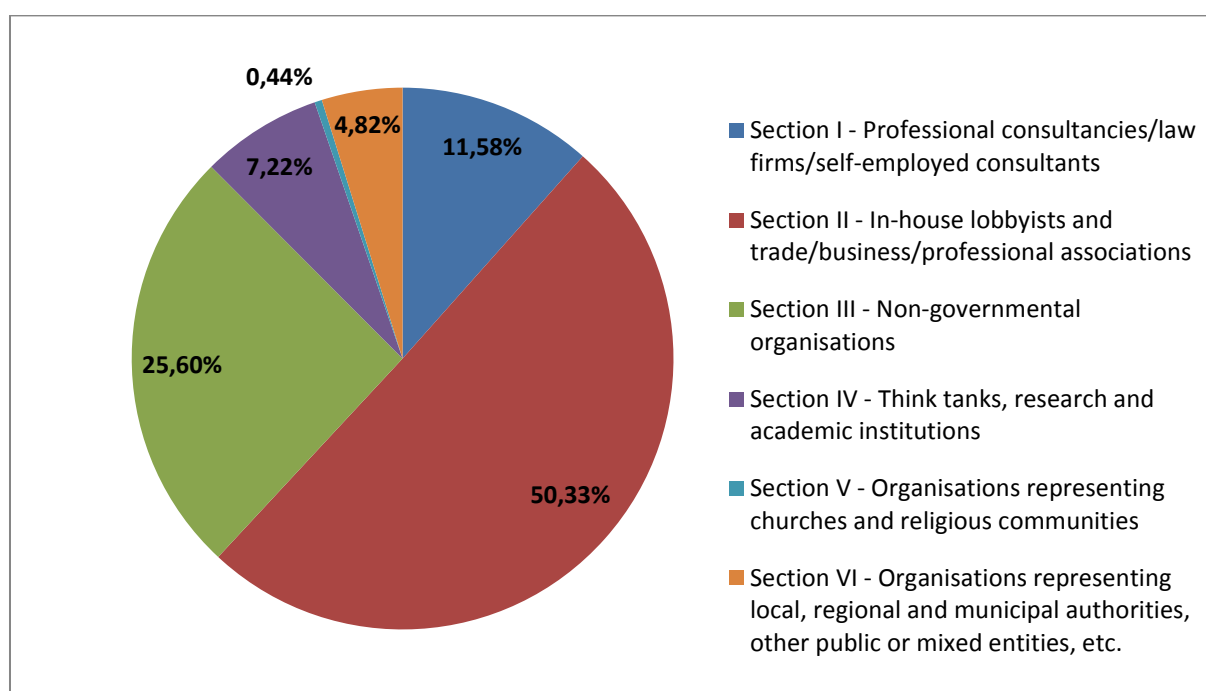
Het Transparantieregister (hierna het "Register") is door het Europees Parlement (EP) en de Europese Commissie (EC) in 2011 opgericht middels een Interinstitutioneel Akkoord (IIA). Het is één van de voornaamste instrumenten voor het invullen van de toegewijde van deze twee instellingen aan transparantie. Het Register geldt voor alle belangengroeperingen die activiteiten ontplooiën gericht op het beïnvloeden van de wetgevings- en beleidsimplementatieprocessen van de instellingen van de EU. Door duidelijk te maken welke belangen worden behartigd, wie zich hiermee bezighoudt en welke middelen hiervoor worden ingezet, maakt het Register publiek toezicht mogelijk en kunnen - in concreto - burgers, de media en belanghebbende partijen de activiteiten en de potentiële invloed van belangenbehartigers monitoren. Het Register omvat meer dan 10 000 entiteiten, die allemaal de Gedragscode¹ hebben ondertekend, waarmee het één van de grootste transparantieregisters in de wereld is.

II. STAND VAN ZAKEN VAN HET TRANSPARANTIEREGISTER²

De registraties in het Register vinden plaats in zes afdelingen. De grootste afdeling in 2016, met iets meer dan de helft van alle inschrijvers, was Afdeling II: *'In-huis-lobbyisten en handels-, bedrijfs- en beroepsverenigingen'* (zie tabel 1). Binnen deze afdeling was *'Handels- en bedrijfsverenigingen'* de grootste subafdeling, met bijna 43% van alle in-huis-lobbyisten en handels-, bedrijfs- en beroepsverenigingen (zie tabel 2, Afdeling II).

'Niet-gouvernementele organisaties' (Afdeling III) was de op één na grootste groep inschrijvers, met meer dan 25% van alle geregistreerde organisaties. *'professionele adviesbureaus, advocatenkantoren of als zelfstandige werkzame adviseurs'* (Afdeling I) was de op twee na grootste groep, met bijna 12% van alle inschrijvers. Kleinere groepen inschrijvers waren *'Denktanks, universitaire en onderzoeksinstellingen'* (Afdeling IV), gevolgd door *'Transnationale verenigingen en netwerken van publieke regionale of andere subnationale autoriteiten'* (Afdeling VI) en *'Organisaties die kerken of religieuze gemeenschappen vertegenwoordigen'* (Afdeling V).

Tabel 1: Distributie van belangenbehartigers

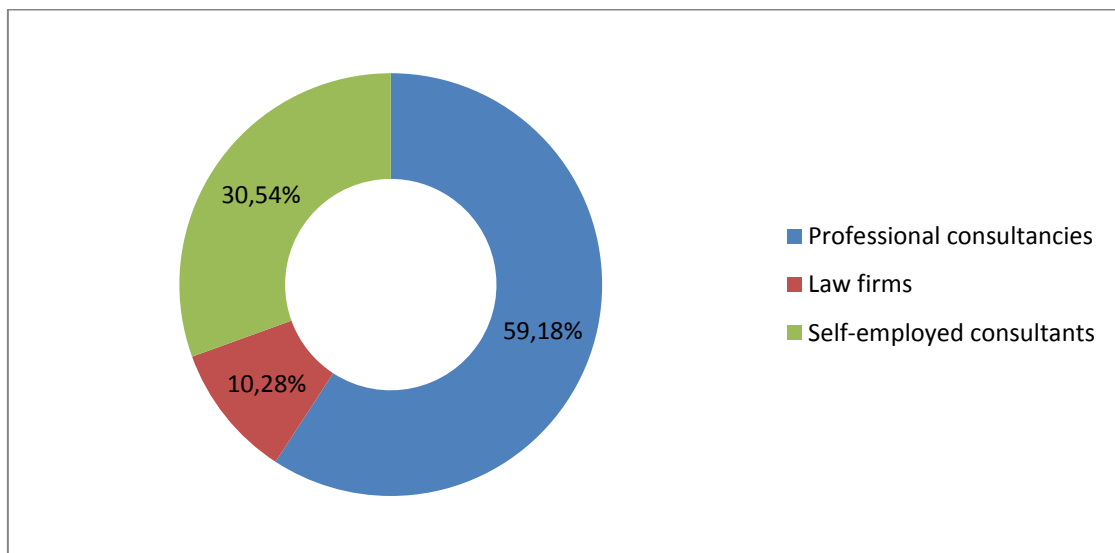

¹ Dit betreft uitsluitend de entiteiten die op 31 december 2016 geregistreerd en actief waren.

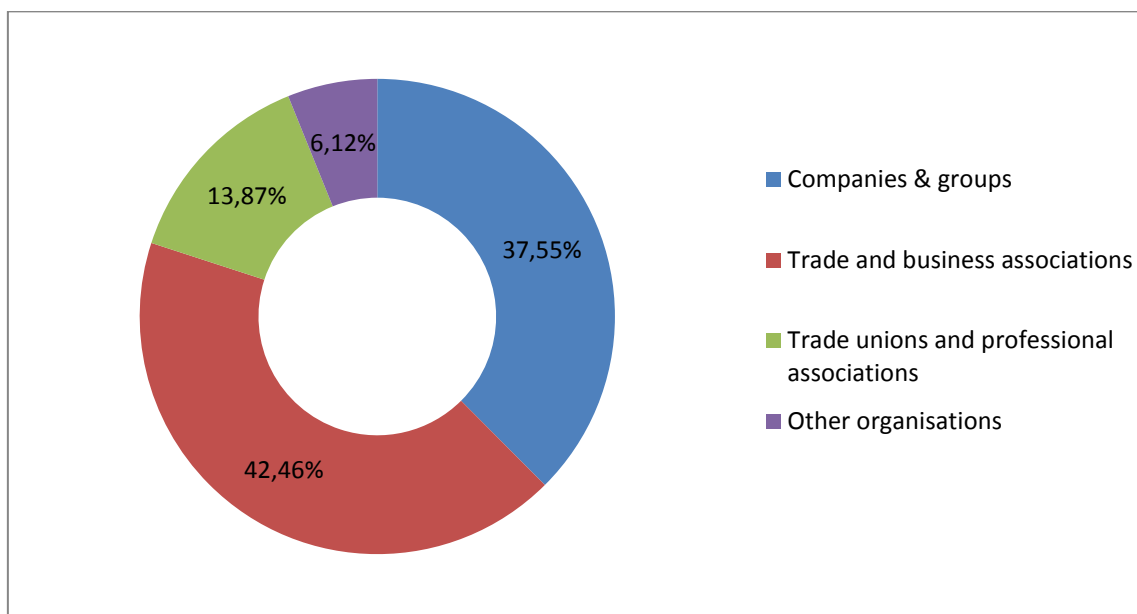
² De cijfers in dit verslag geven de situatie op 31 december 2016 weer.

Tabel 2: Uitsplitsing per onderafdeling³

Afdeling I: Professionele adviesbureaus/advocatenkantoren/als zelfstandige werkzame adviseurs

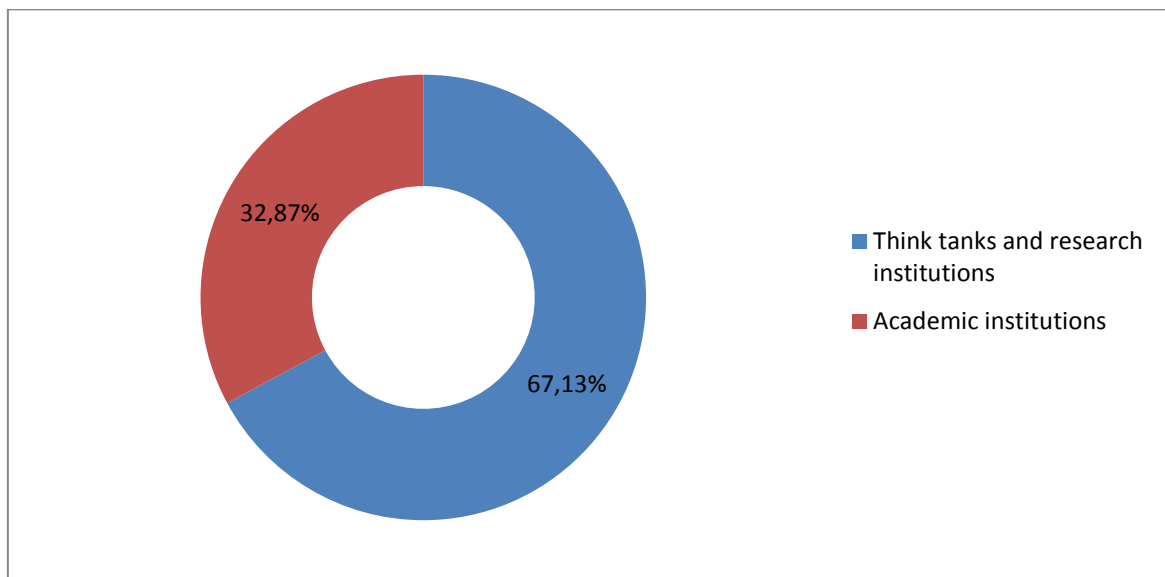

Afdeling II: In-huis-lobbyisten en handels-, bedrijfs- en beroepsverenigingen

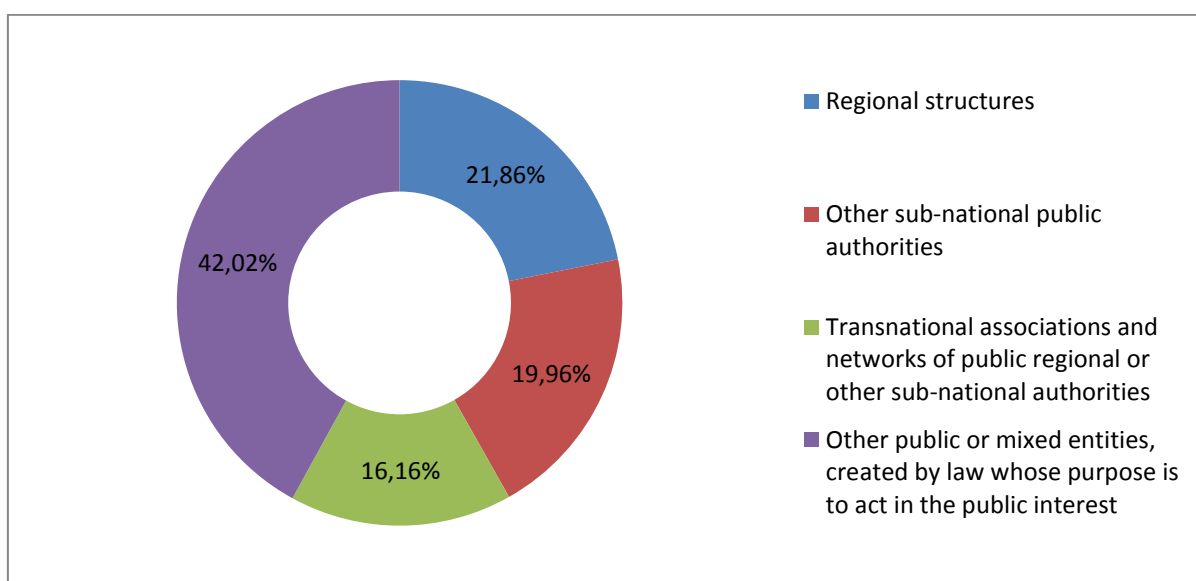

³ De afdelingen III en V hebben geen onderafdelingen.

Afdeling IV: Denktanks, universitaire en onderzoeksinstellingen

Afdeling VI: Vertegenwoordigende organisaties van plaatselijke, regionale en gemeentelijke autoriteiten, andere openbare of gemengde entiteiten, enz.

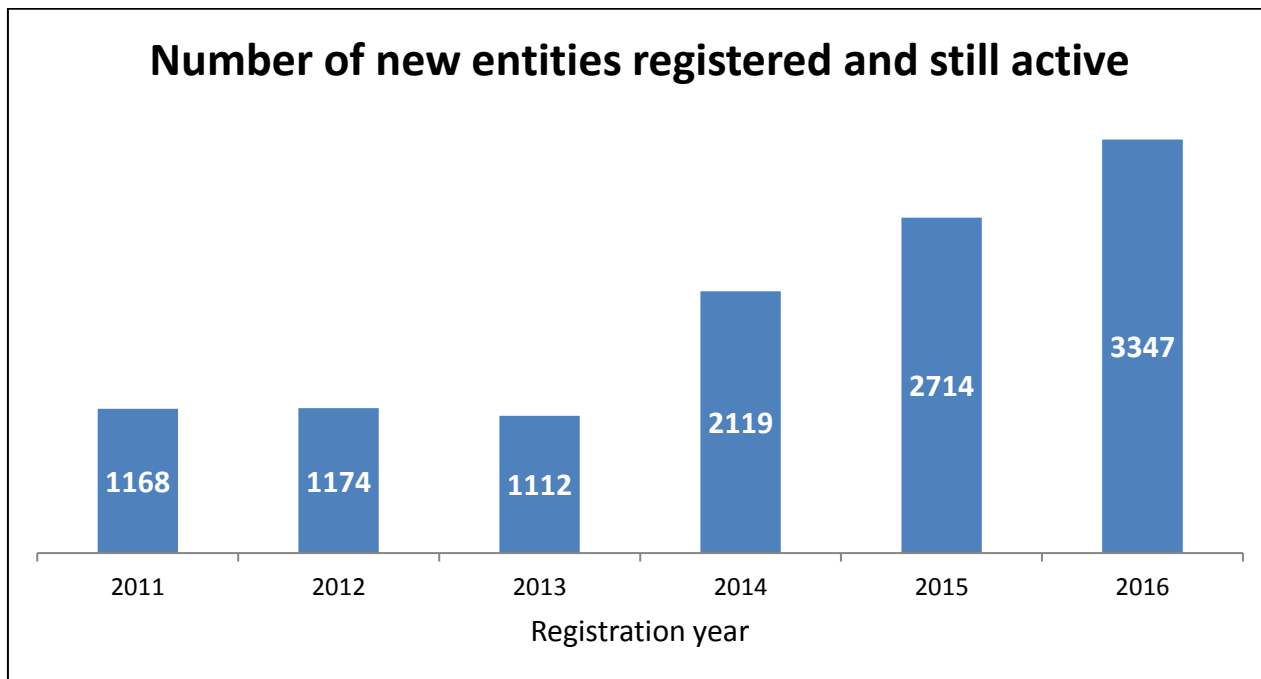
Tabel 3: Distributie van inschrijvers op 31 december 2016

Op 31 december 2016 hadden zich 10 911 inschrijvers in het Register ingeschreven, verdeeld over de volgende (onder)afdelingen:	
I – Professionele adviesbureaus/advocatenkantoren/als zelfstandige werkzame adviseurs	1 264
Professionele adviesbureaus	748
Advocatenkantoren	130
Als zelfstandige werkzame adviseurs	386
II - In huis-lobbyisten en handels-, bedrijfs- en beroepsverenigingen	5 492
Ondernemingen en groepen ondernemingen	2 062
Handels- en bedrijfsverenigingen	2 332
Vakbonden en beroepsverenigingen	762
Overige organisaties	336
III - Niet-gouvernementele organisaties	2 793
Niet-gouvernementele organisaties, platformen en netwerken e.d.	2 793
IV – Denktanks, universitaire en onderzoeksinstituten	788
Denktanks en onderzoeksinstituten	529
Universitaire instellingen	259
V – Organisaties die kerken of religieuze gemeenschappen vertegenwoordigen	48
Organisaties die kerken of religieuze gemeenschappen vertegenwoordigen	48
VI – Vertegenwoordigende organisaties van plaatselijke, regionale en gemeentelijke autoriteiten, andere openbare of gemengde entiteiten, enz.	526
Regionale structuren	115
Overige overheden op subnationaal niveau	105
Transnationale verenigingen en netwerken van overheden op regionaal of overig subnationaal niveau	85
Andere bij wet ingestelde openbare of publiek/private entiteiten die ten doel hebben in het algemeen belang te handelen	221

Statistieken betreffende nieuwe inschrijvingen in 2016

In 2016 waren er 3 347 nieuwe inschrijvingen in het Register⁴. Hiervan betroffen er 451 Afdeling I; 1 511 Afdeling II; 902 Afdeling III; 283 Afdeling IV; 11 Afdeling V en 189 Afdeling VI. Het gemiddelde aantal nieuwe inschrijvingen per maand bedroeg 279, met door het jaar heen verschillen per maand (tabel 5).

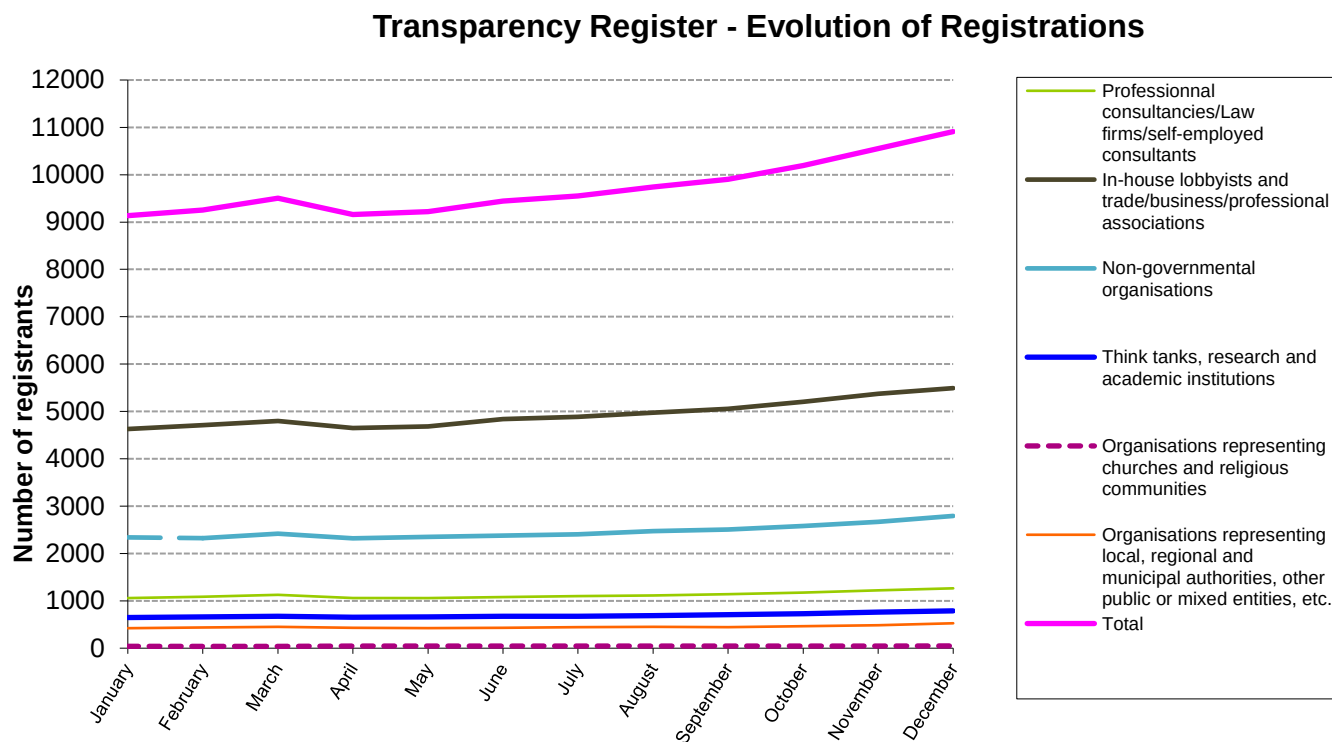
Tabel 4: Nieuwe inschrijvingen per jaar

Opmerking: Voor de jaarlijkse inschrijvingen sinds 2011 zie de website van het Register:
<http://ec.europa.eu/transparencyregister/public/consultation/statistics.do?locale=en&action=prepareView>

⁴ Dit betreft uitsluitend de entiteiten die op 31 december 2016 geregistreerd en actief waren.

Tabel 5: Aantal inschrijvingen in 2016

Het totale aantal nieuwe inschrijvingen neemt elk jaar toe. Dit heeft er hoogstwaarschijnlijk mee te maken dat beide instellingen voortdurend werken aan het bevorderen van nieuwe inschrijvingen.

Een in mei 2016 aangenomen besluit van de Commissie maakte inschrijving een voorwaarde voor benoeming in bepaalde soorten deskundigengroepen. Deze nieuwe synergie tussen inschrijving in het Transparantieregister en benoeming in deskundigengroepen heeft in de tweede helft van het jaar tot meer inschrijvingen geleid. De door de Commissie op uiteenlopende beleidsterreinen georganiseerde publieke raadplegingen hebben ook tot nieuwe inschrijvingen geleid, doordat participerende belangengroeperingen worden aangemoedigd zich bij het Transparantieregister aan te sluiten, teneinde hun bijdragen te onderscheiden van die van individuele burgers.

Inschrijving is een voorwaarde voor organisaties en als zelfstandige werkende individuen wier vertegenwoordigers zijn uitgenodigd om het woord te voeren in commissiehoorzittingen van het Europees Parlement of vereenvoudigde toegang wensen tot de gebouwen van het Europees Parlement. Accreditatie is mogelijk voor een periode van ten hoogste twaalf maanden, met verlengingsmogelijkheid. In 2016 heeft het Parlement meer dan 7 400 individuen en ongeveer 2 350 vertegenwoordigers van organisaties in het Register het recht op toegang verleend (als nieuw verzoek of als vernieuwing).

In 2016 kreeg het Register website ongeveer 250 000 eenmalige bezoekers⁵ (hetgeen neerkomt op 41 250 bezoekers per maand⁶). Tot 27,7% van de bezoeken kwam via Europa tot stand, terwijl bijna 30% van de bezoeken via zoekmachines tot stand kwam.

⁵ Onder 'eenmalige bezoeker' wordt verstaan een afzonderlijk geïdentificeerde klant die - binnen een bepaalde tijdspanne (in dit geval één dag) - één of meerdere pagina's bekijkt. Een eenmalige bezoeker wordt binnen de tijdspanne in kwestie één keer geteld, terwijl een bezoeker meerdere bezoeken kan hebben. Aangezien de identificatie plaatsvindt op basis van de pc van de bezoeker, wordt dezelfde bezoeker die meer dan één pc gebruikt meerdere keren geteld.

⁶ Onder 'bezoek' wordt verstaan een serie zoekopdrachten voor pagina's van dezelfde afzonderlijk geïdentificeerde klant.

III. ACTIVITEITEN VAN HET GEZAMENLIJKE SECRETARIAAT VAN HET TRANSPARANTIEREGISTER

Het Gezamenlijke secretariaat van het Transparantieregister (JTRS) bestaat uit een team van ambtenaren van het Europees Parlement en de Europese Commissie. Inclusief de afdelingshoofden gaat het om tien ambtenaren, zes bij de Europese Commissie en vier bij het Europees Parlement. Voor aan het Gezamenlijke secretariaat van het Transparantieregister gerelateerde taken gaat het om ongeveer 5,5 voltijdsequivalenten (FTE's).

Het JTRS is belast met het dagelijkse beheer van het Register. Het biedt helpdeskdiensten aan, formuleert richtsnoeren voor inschrijving, onderwerpt gegevens aan kwaliteitscontroles, zorgt voor de afwikkeling van binnenkomende signaleringen en klachten, coördineert de ontwikkeling van informatietechnologieën en het onderhoud van het systeem, en implementeert bewustmakingscampagnes en andere communicatie-activiteiten. Het JTRS opereert onder auspiciën van het hoofd van de afdeling Transparantie van het secretariaat-generaal van de Europese Commissie. De Raad neemt in de hoedanigheid van waarnemer aan de bijeenkomsten van het JTRS deel.

1. Monitoring van de gegevens in het Transparantieregister

Eén van de hoofdtaken van het JTRS is het controleren van de kwaliteit van de gegevens in het Register door middel van het uitvoeren van kwaliteitschecks, en het waarborgen van een passende follow-up van signaleringen en klachten. Daarnaast wordt elke nieuwe inschrijving beoordeeld om vast te stellen of zij voor opname in het Register in aanmerking komt. Om deze veeleisende taken beter aan te kunnen, is in 2016 begonnen met de ontwikkeling van informatietechnologie-instrumenten die het mogelijk maken de kwaliteit van de door de registranten aangedragen gegevens op geautomatiseerde wijze te analyseren. Het is de bedoeling in de eerste zes maanden van 2017 een nieuwe en verbeterde versie van het Transparantieregister te presenteren, teneinde de algemene kwaliteit van de gegevens te verbeteren door het proces van inschrijving en actualisering voor nieuwe, respectievelijk bestaande registranten te vergemakkelijken.

1.1 Kwaliteitscontroles

Een '*kwaliteitscontrole*' is een serie - door het JTRS uitgevoerde - verificaties die erop gericht is de kwaliteit en accuraatheid van de gegevens die door de registranten onder bijlage II bij het IIA worden aangedragen te waarborgen, teneinde feitelijke fouten en niet in aanmerking komende inschrijvingen te vermijden. In het geval van niet-inachtneming van de voorwaarden zoals bedoeld in bijlage II bij het IIA initieert het JTRS een correspondentie en een dialoog met de registrant met het oog op het vinden van mogelijke oplossingen.

In 2016 verrichte het JTRS 5 032 kwaliteitscontroles (bijna twee keer zoveel als in 2015 (2 591)), als gevolg van de inspanningen die beoogden te waarborgen dat alle inschrijvingen worden gecontroleerd. Van de 5 032 gecontroleerde inschrijvingen werd minder dan de helft (2 261) correct bevonden, terwijl ten aanzien van de overige inschrijvingen vragen in verband met de subsidiabiliteit opkwamen of inconsistenties in de gegevens werden vastgesteld. Van de 2 771 benaderde entiteiten werden er 961 om één of meerdere van de volgende redenen uit het Register verwijderd: inconsistente, incorrecte of onvolledige gegevens, verzuim te actualiseren, insubsidiabiliteit.

1.2 Signaleringen

Een '*signalering*' is een mechanisme dat derde partijen in staat stelt het JTRSté informeren over inschrijvingen van één of meer entiteiten die mogelijkwerwijs feitelijke onjuistheden bevatten of niet in aanmerking komen. Van de hierboven vermelde 5 032 kwaliteitscontroles vonden 407

plaats in het kader van een follow-up van door het JTRS ontvangen signaleringen. In 2016 ontving het JTRS 16 individuele signaleringen (waarvan één niet-ontvankelijk was). Deze signaleringen betroffen in totaal 40 organisaties, aangezien sommige signaleringen op meer dan één entiteit betrekking hadden.

Sinds september 2015 is een massa-signalering in behandeling betreffende 4 253 inschrijvingen. Deze signalering betrof drie soorten foutieve inschrijvingen: i) geen beschrijving van relevante activiteiten; ii) onwaarschijnlijk hoge bestedingen; en iii) onwaarschijnlijk lage bestedingen. Gezien het feit dat het een groot aantal inschrijvingen betrof, heeft het JTRS bij de follow-up gewerkt op basis van bepaalde criteria ter prioritisering. In totaal werden 433 organisaties benaderd in drie fasen (twee fasen werden in 2015 afgerond, één in 2016).

De *resultaten van fase III* in verband met de klaarblijkelijke te lage meldingen van kosten staan hieronder (zie ook het voorgaande jaarverslag):

Klaarblijke te lage meldingen van kosten

347 organisaties zijn gecontacteerd in de periode januari-februari 2016;
277 organisaties (80%) hebben bevredigende actualiseringen aangebracht;
70 organisaties (20%) zijn uit het Register verwijderd vanwege een onbevredigende of helemaal geen reactie.

De volgende criteria werden op deze categorie toegepast: inschrijvingen in de afdelingen I, II en III; met een bureau in België; met een aantal FTE's groter dan of gelijk aan twee; met geraamde kosten die aan activiteiten kunnen worden toegeschreven van minder dan of gelijk aan EUR 10 000.

1.3 Klachten

Een '*klacht*' is een melding van een inbreuk door een registrant van een inschrijving op één of meerdere voorwaarden zoals bedoeld in de gedragscode, met uitzondering van meldingen van feitelijke onjuistheden. Het JTRS ontving in 2016 zeven klachten, waarvan er vier als klachten werden aangemerkt, en één als 'signalering' werd gekwalificeerd. Er is sprake van niet-ontvankelijkheid als er bijvoorbeeld geen sprake is van een inbreuk op de gedragscode of wanneer de beweringen niet worden gestaafd c.q. aangetoond.

De ontvankelijke klachten betroffen mogelijke inbreuken op de clausules van de gedragscode en in de meeste gevallen op clausule d), die luidt "*waarborgen dat, voor zover zij weten, de door hen op het moment van inschrijving, en vervolgens in het kader van hun activiteiten die onder het Register vallen, verstrekte informatie volledig, actueel en niet-misleitend is; ermee instemmen dat alle verstrekte informatie kan worden gecontroleerd, en toe te zeggen te zullen voldoen aan administratieve verzoeken om aanvullende informatie en actualiseringen*", direct gevolgd door clausule c), die luidt "*in hun contacten met derde partijen niet beweren een formele relatie met de Europese Unie of één van haar instellingen te hebben, of het feit van inschrijving op zodanige wijze onjuist voor te stellen dat derde partijen of ambtenaren of andere personeelsleden van de Europese Unie worden misleid, of de logo's van de instellingen van de EU zonder uitdrukkelijke toestemming gebruiken*".

Na onderzoek door het JTRS en nadat contact met de betrokken registranten was opgenomen, werden drie van de vier klachten afgesloten na een actualisering door de registranten in kwestie, en werd de vierde registrant op grond van niet-ontvankelijkheid uit het Register verwijderd.

2. Begeleiding en bewustmaking

Het JTRS organiseert regelmatig opleiding- en communicatie-activiteiten ter vergroting van de bekendheid van het Register en om het gebruik ervan te promoten. In 2016 organiseerde het EP negen interne opleidingssessies voor het personeel en voor de medewerkers van de leden. De Commissie hield zeven opleidingscursussen van één dag voor haar personeel getiteld "Dealing Appropriately and Effectively with Lobbyists", met een presentatie over en een case study betreffende het Transparantieregister. Naast deze interne presentaties vonden 24 presentaties door de instellingen plaats voor belanghebbende partijen en bezoekersgroepen. Op uitnodiging vonden twee presentaties plaats voor de leden van nationale parlementen: de Portugese ad-hoc commissie voor vergroting van transparantie (in september) en de Belgische defensiecommissie (in december).

Om organisaties die een inschrijving overwegen te helpen en naast de gedetailleerde tenuitvoerleggingsrichtsnoeren, is er online een kortere gids getiteld "How to achieve a good registration & avoid common mistakes" beschikbaar gemaakt.

IV. CONCLUSIE

De toename van het aantal inschrijvingen heeft zich in 2016 voortgezet, met meer dan 3 300 nieuwe entiteiten die zich in de loop van het jaar hebben aangemeld. Tegelijkertijd heeft het JTRS meer gedaan voor het optimaliseren van de kwaliteit van de gegevens in het Register door middel van het uitvoeren van meer kwaliteitschecks en het waarborgen van een passende follow-up van signaleringen en klachten. Het JTRS is herhaaldelijk gevraagd het Register aan verschillende doelgroepen voor te stellen en in debat te gaan over de werking van het systeem en de ontwikkeling die het doormaakt. Het steeds verder toenemende aantal inschrijvingen, alsook de groter wordende zichtbaarheid en het groter wordende belang van het Register, onderstrepen de noodzaak van de toekenning van passende personele en it-middelen om het in staat te stellen doeltreffend te opereren en in het algemeen geloofwaardig te zijn.

In 2016 vond een aantal vermeldenswaardige manifestaties plaats. De Commissie hield een drie maanden durende publieke raadpleging om input te vergaren over het bestaande Transparantieregister en de mogelijke verdere ontwikkeling ervan⁷. Ondervoorzitter Sylvie Guillaume van het Europees Parlement en eerste vicevoorzitter van de Commissie Frans Timmermans hebben op 2 mei een gezamenlijk publiek debat gehouden over het transparantieregime voor lobbyisten in de EU⁸, en op 28 september heeft de Commissie bij het Europees Parlement en de Raad een voorstel ingediend voor een nieuw Interinstitutioneel Akkoord over een verplicht transparantieregister⁹.

⁷ http://ec.europa.eu/info/consultations/proposal-mandatory-transparency-register_en

⁸ <http://ec.europa.eu/transparencyregister/public/staticPage/displayStaticPage.do;TRPUBLICID-prod=kBRD5-5YVNWJrNp6fOmURgGs3kYZ9nRiw5jaWenJqutaYpv24Pdf!1731521210?locale=en&reference=NEWS>

⁹ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-3182_en.htm

EINDE